

V rámci poskytování podpory žákovi v rodině je ve většině škol problematický dohled zákonných zástupců nad přípravou do školy. Častěji se mezi problematické oblasti řadilo také kontrolování školních výsledků a zajištění pomůcek do školy, tedy oblasti, které byly ve velké míře důvodem pro zavedení individuálního výchovného programu (neplnění domácích úkolů, nenošení pomůcek apod.).

2.1.4 Vyhodnocování úspěšnosti individuálních výchovných programů

Pro posouzení efektivity uplatňovaných individuálních výchovných programů je důležité jejich průběžné vyhodnocování, aby program mohl flexibilně reagovat na situaci a být v případě potřeby upraven. Současně je třeba posoudit celkový dopad programu při závěrečném hodnocení, které by mělo být provedeno nejpozději na konci školního roku.

Čtyři pětiny z vybraných 130 škol, které s individuálními výchovnými programy pracují, je vyhodnocují průběžně. Přibližně desetina škol je vyhodnocuje pouze v závěru po jejich ukončení a desetina je samostatně nevyhodnocuje vůbec. Jak často se konají kontrolní setkání, závisí na každé škole a na povaze konkrétního případu.

Nejčastěji jsou individuální výchovné programy vyhodnocovány na společných schůzkách pracovníků školy, žáka a jeho zákonných zástupců (přesto se tak děje pouze v necelé polovině ze 117 škol, které individuální výchovné programy vyhodnocují). Na těchto setkáních se jednotlivé strany vyjadřují k plnění stanovených úkolů. Výjimečně se jednání účastní ze strany školy větší počet osob, např. třídní učitel, vedení školy, výchovný poradce / školní metodik prevence, školní psycholog, příp. externí odborníci, což vytváří určitou nerovnováhu sil a mnohdy i nežádoucí tlak na žáka a rodinu.

Přibližně v pětině z těchto 117 škol jsou individuální výchovné programy projednávány na pedagogických radách nebo na schůzkách týmu složeného z třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence, případně dalších pedagogických pracovníků. Někdy jednání pedagogických pracovníků předchází setkání se žákem a jeho zákonným zástupcem. Podobně v necelé pětině škol, které programy vyhodnocují, je vyhodnocují pedagogičtí pracovníci bez zapojení žáka a jeho zákonného zástupce. Individuální výchovný program by však neměl být vzhledem ke své povaze jako závazek spolupráce všech zúčastněných stran vyhodnocován jednostranně (např. pouze ze strany školy). V některých školách jsou sice zapojováni všichni aktéři, ale každá strana jednotlivě (dotaz na zákonného zástupce, sebehodnocení žáka, jednání pedagogické rady), což opět zcela nenaplní smysl programu, pokud by vyhodnocení probíhalo pouze v této podobě. Ojediněle byl individuální výchovný program vyhodnocen v rámci jednání výchovné komise.

V rámci prezenční inspekční činnosti ve 47 základních školách navštívených v průběhu prvního pololetí školního roku 2016/2017, které měly zkušenost s využíváním individuálních výchovných programů, bylo zjištěno, že školy průběžně vyhodnocovaly vhodnost nastavených cílů a jejich naplňování a vyhledávaly optimální postupy pro další řešení situace. V průběhu výuky byl u žáků s výchovnými problémy často uplatňován individuální přístup. Na závěr, při jejich ukončení, byly individuální výchovné programy efektivně vyhodnoceny. Z hodnocení škol zaznívaly převážně pozitivní zkušenosti – individuální výchovný program umožnil aktivní zapojení žáka a jeho rodiny do řešení situace. Jednotným působením školy a rodiny se dařilo snižovat četnost výchovných problémů. Výjimečně nebyly individuální výchovné programy vyhodnoceny, protože žák přestoupil do jiné školy. V jedné škole od používání individuálních výchovných programů ustoupili (z důvodu neplnění stanovených úkolů zákonnými zástupci) a v současnosti upřednostňují formát výchovné komise.

Česká školní inspekce na základě názorů ředitelů vybraných 130 základních škol zjišťovala také dopady individuálních výchovných programů na chování žáků, u nichž byl program již ukončen. Výsledky zobrazuje graf č. 4.

